

ŽIRIANSKY SPRAVODAJCA

ČASOPIS OBYVATEĽOV OBCE ŽIRANY

Číslo 2 - Jún 2017/ročník X.

nepredajné

PARTY V 21. STOROČÍ

Na západnej terase Bratislavského hradu sa v dňoch 2. až 17. apríla uskutočnila premiéra výstavy obrazov – Party v 21.storočí. Kolektív umelcov a Galéria Národnej rady Slovenskej republiky predstavili limitovanú kolekciu 33 obrazov takmer zaniknutých párt z celého územia SR.

Výstava priniesla novodobý pohľad mladej generácie na takmer zaniknuté kultúrne klenoty našich predkov. Ako jediní zástupcovia nitrianskeho regiónu sa otvorenia výstavy zúčastnili aj Elena Benczová a Zlatica Benczová so žirianskou partou.

Táto výstava bude v budúcnosti prezentovaná okrem galérií v Košiciach, Banskej Bystrici, v Žiline aj na známych folklórnych festivaloch ako napríklad: Východná, Podpolianske slávnosti, Hontianska paráda.

V priebehu dvoch rokov bude tento projekt Party v 21.storočí vystavovaný po celom svete. Naplánované sú exhibície v spolupráci s Ministerstvom zahraničných vecí a to v New Yorku, Viedni, Prahe, Dubaji, atď.

Vďaka zachovalým ľudovým tradíciám a miestnym nadšencom sa kúsok našej obce dostane na tie najznamejšie miesta našej planéty.

ŽIRANY

Partu v dolnonitrianskej dedine Žirany nosila iba nevesta. Bola veľmi zložitá a bohato zdobená, skladala sa až z 5 častí. Tvorili ju stuhy, itre, textilné a voskové kvietky s lístočkami, šifón a korálky. Typické stuhy pre túto partu boli v zelenej a červenej farbe. Posledné nosenie party sa eviduje v roku 1960. Po tomto roku partu nahradil závoj a venček s papierovými kvetmi. V súčasnosti partu používa už iba folklórny súbor Žibrica pri predvádzaní tradičnej žirianskej svadby. Partu na fotenie zapožičala p. Elena Benczová.

AUTORI

FOTOGRAFIA : LSZ PHOTOGRAPHY

MALBA NA PLÁTNO : Sarah I. Avni

MALBA NA TVÁR : Bc. Patrik Rago

ETNOLOGICKÝ DOHLAD : Bc. Katarína Chabrečeková

MODELKA: Miriam Mattová

Text a foto: www.party21art.com

OD VEČERA DO RÁNA...

V piatok 21. apríla 2017 sa v kultúrnej miestnosti konal IX. Reprezentačný ples obce Žirany, ktorého organizátorom boli miestne organizácie a obecné zastupiteľstvo. Usmievavé dámy, elegantní páni, super hudba pod taktovkou skupiny T-2s Music, krásny uvítací tanec, chutné jedlo, úsmevy, dobrá nálada hostí, veľkolepý kultúrny program v podaní tanečnej skupiny Bailadora Dance Group a hlavne príjemná atmosféra počas celého plesu boli zárukou krásne stráveného večera. O bohatú tombolu sa postarali miestni podnikatelia, ktorým touto cestou ďakujeme za ich štedrosť. Už teraz sa tešíme na jubilejný desiaty ročník podujatia, ktorý sa uskutoční prvý aprílový víkend v roku 2018.

Zoznam sponzorov v abecednom poradí:

Adriana Bezányiová, AUTOSERVIS Jozef Szonlajtner, Calmit spol. s.r.o. závod Žirany, Carrier Slovakia s.r.o., chladiaca technika, Červený kríž – miestna organizácia Žirany, DAN – Daniel Anđel, rekonštrukčné práce, Divadlo Andreja Bagara v Nitre, Economy Corporation,

s.r.o. – Ing. M.Bene, GROSAM s.r.o., markízy a párty stany, Ing. Ladislav Bezányi, Ing. Zuzana Benczová, Iveta a Imrich Szonlajtnerovi, Jaroslav Szonlajtner spol. s.r.o., KONTECH GROUP, s.r.o. – Ing. Anton Szórád, MARIÁN TRANS – Marián Szórád, autodoprava, MASKA – Tibor Popluhár, výkopové práce, Microcomp Computersystem – Jozef Gál, Michaela Galambošová, MIPA – Miloš Pajer, elektroinštalačné práce, Obec Žirany, Palivá a stavebniny – Ernest Rácz, Pohostinstvo Pri studni – Veronika Vendéghová, Poľovnícky zväz Žirany, Pozemkové spoločenstvo Sira, RE/MAX Family, REVIS – SÉRVIS, servis kopírovačích strojov, Roman Hórik, STAVEKO – Ing. Marián Šahul, Stolný tenis Vawex OcÚ Žirany, Synexa – Farby, Laky – manželia Hubinskí, Vrábľa, Svadobný salón COLETTE, Textilný obchod – Anna Nagyová, Tlačiareň GARMOND Nitra, Vawex s.r.o., Volt s.r.o. – Dezider Beda, VPP SPU Koliňany, Waste Transport a.s., Ženský spevácky zbor ZOBORALJA
Ďakujeme!

STAVANIE MÁJA

Posledný aprílový deň sa každoročne viaže s ľudovou tradíciou stavania mája. Pestrofarebný a vysoký máj ako symbol krásy, prebúdajúceho sa života a, samozrejme, lásky vyrástol pod oknami dievčiny súcej na vydaj.

U nás, v Žiranoch, vyrástol pri obecnom úrade po ozdobení stuhami, ktoré na vyvolenú brezu priviazali miestne detičky za pomoci svojich učiteliek a starostu obce.

Deti ZŠ a MŠ Žirany spestrili oslavu aj svojim pesničkami a básničkami. Kultúrny program vyvrcholil vystúpením Ženského speváckeho zboru Zoboralja. O občerstvenie sa postarali poslanci OZ a pracovníčky obecného úradu. Pohostení boli všetci vystupujúci a prítomní obyvatelia obce.

Aj touto cestou ďakujeme všetkým účinkujúcim za ich predstavenie, prítomným divákovi za ich potlesk a sporiadateľom za ich výbornú organizáciu.

Text a foto: bj

NAJKRAJŠÍ SVIATOK

Dňa 8.mája v roku 1914 podpísal americký prezident, Woodrow Wilson rozhodnutie, ktorým sa zaviedla oslava Dňa matiek. Od tej doby ľudia na celom svete, v 46 krajinách oslavujú túto udalosť s radosťou a oddanosťou. Hoci oslavy sa konajú všade v rôznom čase, pocity sú rovnaké. Na celej planéte ľudia s láskou a vďakou oslavujú svoje mamy a na znak úcty ich obdarovávajú pozdravmi, kvetinami a zahŕňajú ich pozornosťou a láskou.

14. mája strávili aj naše matky pekné kultúrne popoludnie v miestnom kultúrnom dome, kde ich potešili žiaci MŠ a ZŠ svojim vystúpením, peknými básničkami, veselými pesničkami a vlastnoručne vyrobenými darčekom. K mamičkám sa prihovril aj pán starosta, Ing. Jozef Zsebi.

Okrem eufórie z osláv ľudia by nemali zabudnúť, že Deň matiek má za cieľ, aby matky mali príjemný pocit zadostučinenia a spokojnosti.

Text a foto: bj

PRVÁ POMOC S ČERVENÝM KRÍŽOM

Dňa 25.4.2017 sa na ZŠ s MŠ v Žiranoch uskutočnila prednáška o zásadách poskytovania prvej pomoci pri nehodách a úrazoch. Beseda bola zrealizovaná v spolupráci s organizáciou Červeného kríža v Žiranoch. Pani riaditeľka Mgr. Šimeková srdečne privítala hosť pani Mgr. Šrankovú Emíliu, zdravotníčku vyslanú OČK v Nitre, pani Magaovú Helenu, predsedníčku ČK v Žiranoch a zástupkyňu predsedníčky ČK v Žiranoch, pani Szonlajtnerovú Veroniku. Prednášku viedla pani Mgr. Šranková, ktorá deťom ZŠ s MŠ sprostredkovala cenné informácie o ochrane zdravia a poskytovaní prvej pomoci.

V prvej časti prednášky sa deti aktívne zapájali do poučnej a zaujímavej besedy s pani Mgr. Šrankovou. V rámci praktickej časti prednášky si deti nacvičovali poskytovanie prvej pomoci. Pod odborným vedením pani zdravotníčky si deti mali možnosť prakticky precvičiť postupy ošetrovania úrazov, napr. pri zlomeninách. Na cvičnej figuríne si nacvičovali postup pri masáži srdca a dýchanie z úst do úst. Deti boli aktívne. Pri simulovaných situáciách poskytovania prvej pomoci sa snažili uplatniť svoje zručnosti a vedomosti, ktoré nadobudli v prednáške. Žiaci zo ZŠ si po prednáške overili získané vedomosti v krátkom preverovacom teste. Prednáška o prvej pomoci bola úspešná. Deťom sa veľmi páčila a veľkú radosť mali aj zo sladkej odmeny pre malých zdravotníkov v jej závere od pani Magaovej Heleny.

Text: Mária Földesiová

Foto: ZŠ a MŠ Žirany

VÁPENKA ŽIRANY MÔŽE ĎALEJ VYRÁBAŤ

Európska komisia pokračuje vo svojom úsilí obmedziť vplyv priemyselných prevádzok na životné prostredie. Od začiatku roku 2016 preto v na celom území EÚ platia nové, sprísnené emisné limity na vypúšťanie škodlivých látok do ovzdušia. Vďaka investíciám v rokoch 2010 až 2015 sa Calmitu Žirany podarilo so sprísnenými požiadavkami Európskej komisie vyrovnáť a dnes na všetkých prevádzkovaných peciach plní všetky nové prísne

kritériá, čo bolo potvrdené opakovanými meraniami nezávislými akreditovanými meracími skupinami i kontrolnými meraniami, ktoré vykonal merací tím inšpekcie životného prostredia.

Európske komisia však vo svojom úsilí pokračuje a pre segment výroby cementu a vápna preto od jari 2017 požaduje aj plnenie nových požiadaviek na najlepšie dostupné techniky (BAT - najlepšie dostupné techniky podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady EÚ o priemyselných emisiách na výrobu cementu a vápna), ktoré znamenajú ďalšie výrazné zníženie emisných limitov. Vzhľadom na skutočnosť, že požiadavky BAT vychádzajú z prímeru najlepších dostupných techník, je pre vyše 50 ročné žirianske pece v prípade 2 škodlivín prakticky nemožné ich dosiahnuť. EK chápe, že staršie prevádzky nemôžu ani pri vysokej úrovni investícií na niektoré z kritérií BAT dosiahnuť. Preto povolila, aby prevádzkam, ktoré preukážu, že uplatňovanie BAT požiadaviek by

viedlo k ukončeniu výroby, udeliť v odvodnených prípadoch odchýlnu hodnotu od BAT.

Na webovom portáli obce Žirany bola dňa 8.3.2017 zverejnená výzva pre verejnosť s možnosťou vyjadrenia sa k začatiu konania k žiadosti o povolenie takýchto odchýlnych hodnôt od najprísnejších hodnôt BAT pre prevádzku Calmit spol. s.r.o., závod Vápenka Žirany. Predmetom žiadosti je teda určenie emisných limitov odchýlnych od BAT podľa § 22 ods. 6 zákona č. 39/2013 Z. z. o IPKZ.

Ministerstvo životného prostredia SR, ako dotknutý orgán, ktorý objektívitu žiadosti posudzuje, v liste č. 5300/2017 dňa 16.2.2017 odporučilo udeliť výnimku z emisných limitov v rozsahu žiadanom prevádzkovateľom do prehodnotenia nových záverov BAT. Nakoľko obyvatelia obce spísali Vyjadrenie dotknutej verejnosti (nesúhlas s vydaním povolenia – 316 podpisov), Slovenská inšpekcia životného prostredia začala správne konania vo veci zmeny č. 24 integrovaného povolenia. Ústne pojednávanie sa uskutočnilo dňa 6.6.2017 na obecnom úrade v Žiranoch. Na pojednávaní bolo prítomných 10 obyvateľov, ktorí podpísali Vyjadrenie dotknutej verejnosti zo dňa 2.4.2017, zástupcovia Calmitu spol. s.r.o., zástupcovia SIŽP, starosta obce, poslanec OZ a ďalší obyvatelia obce Žirany.

Prítomných informovala inšpektorka IPK, SIŽP Nitra, Ing. Ľubica Čásová o výzve, o Vyjadrení dotknutej verejnosti a odporúčaní MŽP SR. Splnomocnený zástupca Calmitu, Mgr. Martin Kovačič vysvetlil prítomným, že Vápenka nežiada o výnimky, s ktorými by sa zhoršil súčasný stav. Výsledkom intenzívneho investovania do zlepšenia technológií v uplynulých rokoch je, že všetky emisné limity predpísané smernicou o priemyselných emisiách platné od roku 2016 vápenka plní.

Prítomní občania kladli veľa otázok, na

ktoré im odpovedali zástupcovia Calmitu i pracovníci SIŽP. Občania žiadajú monitorovanie a meranie imisíí nepretržitým meraním. Správcom siete meračích staníc je Slovenský hydrometeorologický ústav, ktorý rozhoduje o umiestňovaní staníc.

Vápenka ale v zmysle rozhodnutia SIŽP vykonáva pravidelné merania emisií, za posledný rok 3x. Kontroly vykonáva nezávislá meračia skupina akreditovaná a kontrolovaná v systéme SNAS, preto nie je dôvod výsledky meraní spochybňovať.

Zástupcovia SIŽP informovali, že pri vydávaní zmeny integrovaného povolenia

pre žiriansku vápenku uložia prevádzkovateľovi podmienky v súlade so zákonom o IPKŽ, smernicou o priemyselných emisiách a pre všetky škodliviny s výnimkou dvoch aj najprísnejšie emisné limity v súlade s požiadavkami BAT na najlepšie dostupné techniky.

Ústne pojednávanie prebiehalo v pokojnej, pracovnej atmosfére a bolo ukončené po vyše troch hodinách. Žirianska vápenka tak bude môcť pokračovať vo výrobe.

František Szórád

MOŽNO STE NEVEDELI...

História Vápenky v Žiranoch sa začala písať v roku 1956, kedy bola zahájená výstavba závodu. Samotná výroba vápna bola spustená 28.08.1959. Vápenka je vybavená 4 šachtovými pecami dodanými z Maďarska, mlynicou vápna a mlynicou na mletie vápenca. Už počas výstavby začala Vápenka Žirany s výdatnou podporou pri budovaní obce Žirany. Obec Žirany patrí medzi prvé z obcí, v ktorých bola, za finančnej a materiálnej pomoci vápenky, zavedená elektrická energia, zemný plyn a voda. Technológia vodárne vo vlastníctve vápenky bola pre obec poskytnutá za symbolickú cenu. Vápenka Žirany v nemalom množstve prispela aj k zabezpečeniu bývania mnohým obyvateľom obce Žirany a to pomocou pri výstavbe bytoviek. Výdatne prispela aj k budovaniu školy a materskej školy. Technická a materiálna pomoc nechýbala ani pri výstavbe cestných komunikácií v obci. Zapožičanie pracovných strojov s obsluhou zamestnancov vápenky, bolo a je aj naďalej samozrejmosťou, nakoľko zveľádovanie obce je priamym záujmom vedenia závodu. V roku 2003 sa vápenka zlúčila so spoločnosťou Calmit a stala sa členom nadnárodného koncernu. Zefektívnila sa riadiaca, výrobná a obchodná politika závodu. Aj po zmene vlastníka spolupráca s obcou pokračovala. Cal-

mit naďalej veľkou mierou prispieval ku skrášľovaniu obce. Materiálnu a technickú pomoc poskytol aj pri rekonštrukcii kostola, budovaní trhoviska a kanalizácie v obci. Nezanedbateľnou súčasťou podpory obce sú aj financie. Ročne spoločnosť Calmit uhradí Žiranom na daniach z nehnuteľnosti sumu vo výške 27.516 eur. V roku 2009 bola podpísaná zmluva na užívanie obecnej komunikácie, na základe ktorej bola obci zaplatená celková suma vo výške 97.580 eur. Pre školské zariadenie v Žiranoch poukázal Calmit Žirany 2% z daní. Na náklady spoločnosti Calmit bola tiež vybudovaná štrková cesta na pozemku SIRA, pričom za používanie štrkovej cesty zaplatila vápenka celkovo 172.198 eur. Dôležitým rozmerom spolužitia spoločnosti s obcou je zamestnanosť. Calmit ponúka prácu desiatkam obyvateľom Žirian a je po všetkých stránkach neustále nápomocný pri zveľádovaní obce.

František Szórád

PRVÉ SVÄTÉ PRIJÍMANIE

Na jar sa v mnohých katolíckych farnostiach vyzdobí kostol na bielo, deti majú svoj veľký deň, kedy prijímú do srdca a života najdôležitejšieho Hostá. Tak to bolo aj u nás a v nedeľu, dňa 11. júna v kostole sv. Mikuláša pristúpilo na prvé sväté prijímanie 11 detí: Anđel Scarlett, Andraško Nicolas, Billa Samuel, Dvořáková Adriana, Floreková Leila, Kalay Sebastian, Korgová Martina, Košťálová Natália, Kováčová Sára, Szonlajtnerová Katarína, Zuzik Samuel.

V NAŠEJ ŠKOLE TO ŽILO

Foto: ZŠ a MŠ Žirany

Životné jubileá:

90 rokov: Dallosová Zuzana, č.d. 353

80 rokov: Andrašková Alžbeta, 31
Vanyová Viktória, 282

70 rokov: Cvetanov Rajmund, 132

60 rokov: Szórád Jozef, 471
Pirošová Terézia, 304
Krajčír František, 415
Kalay Vojtech, 341
Szórád Štefan, 315
Vaňová Daniela, 389

50 rokov: Lazár Milan, 189
Bezányiová Adriana, 242

**Oslávencom želáme veľa šťastia
a pevné zdravie!**

Uzavreli sobáš:

Gál Ladislav, Žirany 485 a Koledová
Lucia, Sereď
Krés Lukáš, Bc., Mojmírovce a Dallo-
šová Regína,
Žirany 462

**Mladomanželom želáme veľa spoločne
prežitých rokov v láske a porozumení!**

Prišli na svet: Gahérová Lea, 39
Čižmárik Marko, 405
Čepec Marko, 57

**Rodičom a bábätkám blahoželáme
a prajeme pevné zdravie!**

Opustili nás: Benc Matej, 400
Cířová Ema, 149
Juríček Juraj, 341
Gál Ladislav, 426

**Pozostalým vyslovujeme úprimnú
sústrasť!**

*Prijemný letný oddech a dovolenku plnú zážitkov praje
redakčná rada a starosta obce.*

Vychádza: štvrťročne

Vydáva: Obec Žirany, 951 74 Žirany

194, 037/631 82 32,

IČO vydavateľa: 00 308 706

e-mail: obec@zirany.eu

web: www.zirany.eu

Evidenčné číslo: EV 3932/09 ISSN 1339-
7532

Grafický dizajn a tlač: Garmond Nitra

Redakčná rada: Ing. Juraj Andraško,

Jozef Bencz, Paed. Klaudia Szakács,
Mgr. Jozef Szórád. Redakčná rada si vy-
hradzuje právo krátiť a upravovať príspe-
vky. Ďalej oznamuje všetkým svojim
prispievateľom, že príspevky prijímame
na hociktorom pamätovom médiu a tak-
tiež mailovou poštou

na adrese: info@zirany.eu

Uzávierka ďalšieho čísla bude:

29.09.2017